

Dvanajst oseb mrtvih v Chicagu vsled vročine.
**100 gradov v senci je prineslo več-
raj veliko žrtev.**

SENAT SE BAVI Z ZADEVO CASEMANTA NA ANGLEŠKEM. — \$50.000 POLICIJSKEGA GRAFTA V NEW YORKU. — OTROŠKA PARALIZA SE ŠE VEDNO RAZŠIRJA. — POSLEDNICA PROHIBICIJE V WASHINGTONU. — POŽARI IN RAJNE NEZGO-
DE. — SILNA VROČINA ZAHTEVA ŽRTVE V MNOGIH KRA-
JIH. — CHICAGO SE TOPI POD SILNIM PRIPEKANJEM
SOLNCA.

Submarinka "Bremen" v New Yorku?

Chicago, 26. jul. — Strašna vročina, ki pritiska še tri tedne, je včeraj dosegla višek, ko je termometer kazal 100 stopinj v senci. Dvanajst oseb je umrlo samo včeraj vsled vročine v Chicagu. Vročina je pa imela svoje žrtve tudi v sosednjih mestih. V Jolietu sta umrli dve osebi in v Gary, Ind., je umrlo šest otrok. Na stotine ljudi je popadalo v nesvest. Tisoče ljudi je prespalo zadnjo noč v parkih. Kopalnica v jeseru so našli črna pozno v noč. Vremenski prerok napoveduje, da danes še bo vročina, a nihče ne ve, kdaj bo konec. Bedno ljudstvo, ki ni nima leda, silno trpi.

Vročina po drugih krajih je ravno tako nesnočna. Toploter be-
leži: Grand Rapids, Mich. 102; Davenport, Ia., 102; Indianapolis, 102. Pet let še ni bilo take vroči-
ne v državi Illinois.

New York, 26. jul. — Semkaj je došla vest, da so opazili podmorsko ladjo, ki je šla mimo Sandy Hooka ob polu desetih zadnje noči. Očitno trdijo, da je najbrž dolgo pričakovana nemška sub-
marinka "Bremen".

Podmornica "Deutschland" se vedno počiva v baltimorski lu-
či.

Milwaukee, Wis., 27. julija. — Ko je parnik "Crosby" odplul od pomola s 150 potniki na krovu, je zadel ob zunanji valobran in dobil tako hude poškodbe, da se je vrnil v luko.

Ko se je imel ogniti valobranu v loku, je prišlo krmilo v nered in nesreča je bila tukaj.

Chicago, Ill., 27. julija. — Nicholas Zadealeo, po poklicu sod-
benik, se je sinoči razgovarjal s svojo nevesto Emilio Carmello o poroki, ki se je imela vršiti pri-
hodnjo nedeljo. Ko je prišel do 70. in Paulina ulice, je počil strel in Zadealeo se je zrušil na tla.

Kmalu je dospela na lice me-
ta policija in prepeljala Zadealeo v bolnišnico, kjer je prišel k sebi in povedal, kdo je nanj stre-
ljal.

Policija zdaj išče nekega bivše-
ga oboževalca njegove neveste.

Kenosha, Wis., 27. julija. — Tr-
govci in drugi, ki imajo denar, so organizirali Kenosha Home Com-
pany, ki bo zgradila 400 hiš, ki bodo stale \$1,000,000. Hiše bodo prodane na lahke plačilne obroke ljudem, ki nimajo lastnega doma.

V Kenoshi je tako veliko po-
manjkanje stanovanj, da mnogo delavcev živi v šatorih.

Winfall, Ind., 27. julija. — Blizo Tiptona je poulična kara-
zadela v avtomobil, v katerem so sedele tri osebe. E. A. Mock, ad-
vokat, in njegova svakinja sta bila ubita. Njegov brat M. O. Mock je dobil težke poškodbe.

Winsted, Conn., 27. julija. — George Ramsay, poštni uradnik na železnici, izjavlja, da je bil slonljen kurnik v ekspresnem vo-
zu. Kmalu so polovili vse koke-
ral razen ene. Na to je vlak nade-
ljal svojo pot in ko je dospel v 18 milj oddaljeno Ausonijo, je turjač videl, kako je izgubljena koka prilezla izpod stroja. Pe-
dala se je osemnajst milj daleč, daleč na ograjdu lokomotive.

San Francisco, Cal., 27. julija. — Policija še nima zločinca, ki je

IZ DELAVSKEGA SVETA.
Trusti hočejo naprej sami sebi povečati plače—dividende.
Newyorški krojači se še vedno držijo svojih zahtev.

Stavka v Minnesoti in La Salle se še nadaljuje.

Koliko so pa dobili delavci? Jeklarski trust — United Steel Corporation — je pobiljal plače predvčeršnjim — delničarjem. Odkar obstoji jeklarski trust, še niso tako velike in dobro na-
mazane pogače razdelili med delničarje.

Za četrtletje, ki je končalo v ju-
nijem, je znašal dobiček \$81,126, 048; reči 81 milijonov 126 tisoč in 48 dolarjev, ali dvajset milijonov dolarjev več kot v prejšnjem čet-
rtletju. Ta ogromen dobiček je prenesel celo finančne pirate v Wall Streetu, ker so k večjem pričakovali le 75 milijonov dolar-
jev profita.

Ta osromen dobiček nas spo-
minja na besede finančnega kra-
lja Morgana, ki je pred svezno industrijalno komisijo trdil, da en dolar in 75 centov na dan za-
dostuje za delavca, da preživi se-
be in družino.

Besede Morgana nam povede-
jasno in odločno, kako izgleda v dušah ameriških izkoriščevalcev. Od njih nima delavec pričakovati usmiljenja, še manj pa spoznanja, da je delavec tudi človek, z vsemi pravicami do dostojnega življenja.

Mejtem, ko so ravnatelji sediti v hladnih pisarnah in naznaniti svetu osromen profit jeklarskega trusta, so šareli plačilo, je takole ravnatelj razložil kot laž, ki jo je-
kih, škripali so samotniki in hreščali stroji. Sredi tega pekla so delali sužnji jeklarskega trusta za plačo, tvegajoč svoje zdrave ude in življenje ki ne zadostuje za življenje.

V kočah, v katerih žive delavci jeklarskega trusta, sta naseljena revščina in pomanjkanje. Grobovi na raznih pokopališčih, delavci brez roke ali noše in z zlomljenimi hrbtenicami govore o izko-
riščanju jeklarskih in železarskih delavcev.

Tudi v drugih industrijah, ki so potrustjanjene, imamo isto sliko. Na eni strani revščina, na drugi neizmerni profit.

Tako je n. pr. Eastern Steel Company plačala na predložene delnice 21 odstotno dividendo. American Hide & Leather Company je naznanila 5 odstotkov na račun 115 odstotne dividende na predloženo glavnico.

International Paper Co. je samo v juniju imela \$400,000 profita in čisti dobiček papirnega trusta bo tako osromen, da se bodo ljudje prijemale za glavo čudenja, ko izvedo resnico, mejtem se pa draži papir, da je veselje.

Studebaker Company je naznanila, da je imela v letu, ki je končalo v juniju 30 odstotkov profita. Dobiček od vojne ni bil viktet. Lani je imela z dobičkom od vojne le 27.45 odstotkov profita.

Po teh naznanilih lahko sodi-
mo, kakšno bošastvo bodo nagro-
madili finančni pirati in drugi grabeži v Wall St.

Kaj pa delavci? V Minnesoti so zastavljali sužnji jeklarskega trusta in takoj so oborožili posebne beriče, da širijo strah in grozo. En štrajkar je bil že umorjen in kdo ve, koliko ne-
dolžne delavke krvi bo še preli-
telo, preden bo stavka končana.

Za delavce imajo vedno pri-
pravljene kroglje, če zahtevajo kos kruha.

Tako trustovci plačujejo delav-
ce za profit, ki so jim ša nagro-
madili mezdni sužnji.

Natakarji stavkajo.
New York, 27. julija. — V Yale Club na 44. ulici in Vanderbilt ave je zastavkalo 35 natakarjev. Stavkarji zahtevajo, da se jim meza povzra od 50 na 60 dolar-
jev mesečno. Ravnatelj je ponudil \$55; ponudbo so natakarji odklo-
nili.

Še ploha ne pomaga kompani-
stom!

**Vsa turška Armenija v ru-
skih rokah.**
Nemci pripravljajo protiofenzivo na Francoskem.

**RUSI SO DOBILI VELIKO PLENA V ERZINGANU. — KRVAVI BOJI OD RIGNE DO KARPATOV. — ANGLEŽI SE TEPEJO ZADNO OD POZIERESA. — NEMCI IN AVSTRICI PRIENAVAJO NEKATERE IZGUBE. — VERDUN SE ZMIRAJ POD BOMBARDMENTOM. — KAJER PRIPRAVLJA NOVO PROTI-
OFENZIVO NA FRANCOŠKEM. — BELGIJSKA FRONTA JE ZAPETA VSELED PREVAŽANJA VOJASTVA.**

Strašni boji med Thiepvalom in Pozieresom.

ZADNJE VESTI.

London, 26. jul. — Angleži so zopet osvojili grad Delville, kate-
rega so jim Nemci pred kratkim izrgali. Strašna bitka divja o-
krog Longuevala.

Berlin, 26. jul. — Angleži na-
padi zapadno od Pozieresa so bi-
li odbiti.

Paris, 26. jul. — Francozi so ra-
stegnili svoje črte okrog Estreesa. Pred Verdunom je hud bombe-
ment.

Petrograd, 26. jul. — Ruska ar-
mada v Armeniji je prodrla sto milj daleč v enem tednu. V Erzingu smo dobili bogat plen. Me-
sto ni bilo poškodovano. Vsa turška armada med Ornim morjem in Mushom ne šteje več kot približno 350.000 moč, ki so slabo prekrbljeni s strelivom.

Petrograd, 26. jul. — Od 16. do 26. julija je general Saharov vjel 34.000 Nemcev in Avstrijcev in vplnil 45 topov in 71 strojnih pušk.

London, 26. julija. — Turške poročila s dne 26. t. m., da se Turki razpustili tako karavane 30 milj od Bagdada, karavane ni bilo.

Berlin, 26. julija. — Vodstvo avstrijske armade poroča, da so Avstrijci ostavili pozicije severno od Brodi (gališka meja) valed močnega pritiskanja Rusov.

Berlin, 26. jul. — V dveh tednih bo znano, dali pojde Rumunska v vojno na strani entente ali ne.

Splošni položaj.

Današnja poročila o položaju na bojiščih niso za zavezniške nič manj ugodna kakor že ves ta me-
see, da se celo ugodnejša so, po-
sebnost glede ruske kampanje v Armeniji, ali vzile temu so se po-
javila znamenja, ki groze zaobr-
niti situaciji. Amsterdam je ali-
šal, da se na zapadu nekaj kuha.

Nemčija je zaprla belgijske meje in skrivnostno šepetanje se glasi, da Nemci valijo nove sile na za-
padno fronto z namenom, da uda-
rijo z protiofenzivo tam, kjer so zavezniški najmanj pripravljeni. Mogoče, da udarijo proti Calaisu, morda v Šampaniji, a lahko da z vso silo napadejo Verdun — kdo ve! Nemci hočejo na vsak način olajšati položaj na somškem boji-
šču in če se jim ne obnese v tem kritičnem trenutku močna proti-
ofenziva, tedaj je dokaz tukaj, da ne bodo mogli dolgo vzdržati zavezniškega razbijanja njihove fronte in morali se bodo umakniti iz Francije. Položaj je zdaj tak, da Nemci ne morejo več dolgo čakati. Upanje, da se bo zavezniška ofenziva razbila z lastnimi front-
nimi napadi — kakor so upali pre-
ve dni julija v Berlinu — je bila prevara in zato je treba nekaj storiti. Vest, da Nemci vozijo no-
ve armade čez Belkijo, je vsaka-
kor v navskrižju z angleškimi po-
ročili, da imajo Nemci zdaj zad-
nje rezerve na zapadu. Odkod to-
rej jemljejo nove armade? Iz Ru-
sije ne, ker tam potrebujejo vse, kar imajo in potrebovali bi še več. Vsekakor ima kajzer še do-
volj "kanonfutra" v rezervi.

Medtem se nadaljuje mesaraka klanje severno od Somme. Nemci priznavajo, da so izgubili Pozie-
res. V Londonu pravijo, da je ta kraj zelo važen za Angleže in za-
to smatra, da je zavzetje Pozie-
resa do zdaj največji uspeh angle-
ške ofenzive. Pozieres leži na hri-
bu, iz katerega je možno s topo-
vi kontrolirati vso planjavo pred vajo, na kateri so se vršili vsi

Nemško poročilo.

Berlin, 27. jul. — (Zapadno bo-
jišče) — Severno od Somme so se Angleži ustanovili v Pozieresu. Na kanalu Comines-Ypres je mi-
na razdejala velik angleški splov in ljudi, ki so bili na njemu. So-
vražnji napadi v gozdu Fouraux in blizu Longuevala so bili odbiti. Naš topniški ogenj je razbil bri-
tanski napad v gozdu Trones. Južno od Somme smo obdržali pozicije zapadno od La Maisonette, katere so hoteli Francozi reokupirati. Južno od Estreesa so bili vroči boji z ročnimi granatami. Francozi so okupirali krater na hribu Fille Mort, toda mi smo pod nji-
mi eksplodirali mine in so takoj pobegnili. Na levem bregu Meuse (Nadaljevanje na 3. strani, 1. stopce.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne
vrnejo.

Narodna: Zvezniška država (izven
Češke) v Kanadi \$3 na leto, \$1.50 na pol leta
in \$1.00 na tri mesece. Češka: \$4.50 na leto,
\$2.25 na pol leta, \$1.12 na tri
mesece.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National
Benefit Society

Issued daily except Sundays and Holidays
OWNED BY SLOVENE NATIONAL
BENEFIT SOCIETY

Advertising rates on agreement

Subscriptions: United States (except
Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago and
foreign countries, \$6.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Krivicca ki se godi far- marjem.

Čas žetve je tukaj. Ameriški
farmer ali kmet, ki kultivira in
obdeluje zemljo, ima zopet pred
seboj stari problem.

Ako se letina obnese srednje,
to je da je povprečno dobra, te-
daj bodo takozvani posredniki
(middlemen) in trstni plačali
manj kot povprečno ceno za far-
marjeve pridelke, kajti konkuren-
ca med farmerji, ki imajo svoje
pridelke na trgu, navadno poma-
ša kupeem, da lahko izgrajajo
farmerje v medsebojnem tekmo-
vanju. Ako pa letina pade pod
povprečnost, to je da je slaba,
najdejo kupeci farmerjskih pridel-
kov zopet drugo pot za odiranje
farmerjev. V takem slučaju nava-
dno iščejo dlako v kakovosti le-
tine, češ, da je slaba kvaliteta in
vsled tega mora imeti nižjo ceno.

Najbolj žalosten pa je položaj
kadar ima ameriški farmer sijaj-
no letino, da namreč pridelava več
kot pa je odjemalec na trgu. Na
tisoče akrov pšenice in krompirja
in zlasti ogromna količina sadja
je šla vselej k nič, kadar je ime-
la Amerika "bumper crop," do-
bro letino; to pa zato, ker je bil
trg za farmerjeve pridelke tako
zajezan, da so posredni kupeci zni-
žali ceno na točko, ko se farmer-
jem ni več izplačalo delo za po-
biranje pridelkov in odpošiljanje
na trge. Zato so mnogi farmerji
rajši krmili prešiče z žitom, ja-
bolkami, a peso itd., ali so pa eno-
stavno pustili take pridelke na
polju in v sadovnjakih, da so
sgnjili in ali nazaj v zemljo, ka-
kor da bi jih bili prodajali po
sramotno nizkih cenah.

Farmerji v Zedinjenih državah
so po večini najemniki ali rentar-
ji in pa taki, ki imajo intabulaci-
je (mortgage) na svojih farmah.
Med zadnjimi je ogromna večina
slovenskih farmerjev. Te vrste
farmerji absolutno morajo nekaj
pridelati za trg, da imajo s čim
plačati obresti ali rent. Pravi go-
spodarji teh farm so torej ban-
kirji, ne pa farmerji; zadnji so le
hlape, ki sicer mislijo, da obdelu-
jejo svojo zemljo, toda preden
naplačajo a skupičem pridelkov
svoje delo in obnovijo svoj delov-
ni kapital, morajo prej plačati
bankirju obresti in obroke "mar-
tkeča." Bankirji so torej vselej
dobri "farmerji," pa naj se obne-
se letina dobro ali slabo. Denar
za bankirja mora biti, pa naj ima
farmer toliko pridelkov, da jih
vsled prenapolnjenega trga ne
more prodati, ali naj pridelava ma-
lo, da sploh nima kaj prodati.

Tako je bilo pred evropsko voj-
no, toda bi li zdaj kaj boljše?
Z vojno se je povečala potreba
po ameriških farmerjskih pridel-
kih. Nekateri farmerji so izrabili
to priliko in so organizirali
kooperative ali zadruge, potem
katerih so se iznebili posrednih
kupecev in naredili nekaj dobička.
Ali večina farmerjev je še vedno
brez svoje organizacije in tekmu-
je med seboj za trg.

Za letos se obeta dobra letina.
Obeta se tudi velik trg za izvoz
v Evropo. Ali je upati, da bo i-
mel farmer kaj dobička od obilih
pridelkov v ožgled dejstvu, da
Evropa zahteva velik del ameri-
škega žita? Nobenega upanja ni!
Posredni kupeci, železnice in tru-
sti hočejo svoj funt mesa brez o-
zira na položaj, in posledica bo,
da bo farmer prodal po nizki
ceni, mnogo pridelkov pojde k
nič in ker bodo izvozili silno mno-
žino poljskih pridelkov v Evropo,

bo nazadnje manjkalo teša blaga
ameriških konzumentom, valed
česar bo cena pridelkom narasla,
da bo groza.

Vlada v Washingtonu ima svoj
asikulturni (poljedelski) oddelek.
Ta oddelek ima v svoji pose-
sti vsa fakta, ki bi jih moral zna-
ti farmer v svrhu, da razpeša svo-
jo letino po ugodnih cenah. Ne-
kaj teh faktov je sicer na razpo-
lago farmerjem, toda asikulturni
oddelek ne kontrolira trgov v
korist farmerjev. Ravno nasprotno:
vladni asikulturni oddelek
je do danes nekaka podružnica tr-
govske zbornice (chamber of com-
merce).

Farmerjem torej ne preostaja
drugo, kakor da si pomagajo sa-
mi. Farmerji so individualno na
ravno tisti stopinji kakor mezdni
delavci: drug drugemu tekmuje-
jo. Zadolženi farmerji, ki plačuje-
jo obresti in obroke "martke-
ča," niso čisto nič na boljšem ka-
kor navadni proletarci: prvi in
drugi so izročeni na milost in ne-
milost kapitalistov. Kakor je to-
rež potrebno za mezdne delavce,
da se oršanzirajo, je ravno tako
potrebno za farmerje, da se tudi
oršanzirajo v svojo farmerjsko
unijo. Farmerji kot posamezniki
ne opravijo ničesar, toda združeni
se lahko borijo za dobre cene, ka-
kor se morejo delavci boriti za
boljše plače. Kaj je farmerjem in
konzumentom treba "middlema-
nov", ki kupujejo od farmerjev
na debelo in potem prodajajo v
mestih na drobno? Zakaj ne bi
farmerji naravnost prodajali svo-
jo letino konzumentom? Če so
združeni v močnih unijah in koo-
perativah, lahko to storijo, in si-
cer lahko prodajajo po nižjih ce-
nah, a kljub temu napravijo lep
dobiček.

Organizacija je edina rešitev za
farmerje kakor za delavce. Polje-
delski oddelek vlade bi moral ko-
operirati s farmerji in s konzum-
menti ne pa s trstni kakor dela
danes. Tega pa ne bo, dokler bo-
do vladale ameriško republiko
kapitalistične stranke. Farmer-
jem bi torej ne bilo čisto nič na
škodo, pač pa na veliko korist, če
bi se zanimali za socialistično gi-
banje.

Pesnik in denar.

V Indianapolisu je pred nekaj
dnevi umrl pesnik James Whit-
comb Riley. Iz literarneka stališča
je bil Riley res dober pesnik. A-
merika ima malo dobrih pesnikov,
ali na tiste, ki jih ima, je lahko
ponosna. Ponosna bora biti tudi
na Rileyja, katerega ne bo morda
tako hitro nadomestila. Riley je
bil namreč zelo svojeglav pesnik,
ki se ni oziral na želje kapitalisti-
čnih žurnalstov. Bil je umetnik
in umetnost se večkrat skrega
z businessom.

Mesto Indianapolis je pokopa-
lo mrtvega pesnika z velikimi
častmi. Njegovo truplo so celo
položili na javni mrtvaški oder v
mestni hiši. Izkazovanje časti po-
smrti zasluženeča moža je lepo in
na mestu. Ta čast doleti prejalci-
slej množoterega, ki je živel ve-
liko duševno življenje. Saj tudi na-
šim slovenskim pesnikom postavl-
jajo spomenike, okinčane z ven-
ci in jim prirejajo spominke pa-
rade. Razlika med Amerikanci in
Slovenci v stari domovini je le
ta, da se zadnji navadno spome-
nje svojih pesnikov šele kakih
dvajset let potem, ko je pesnik že
strohnul v grobu, Amerikanci pa
to store takoj, ko truplo še ni po-
kopano.

Ali izkazovanje časti ne daje
mrliču posebnega zadoščenja, če
je pa v življenju zapuščen od
vseh ljudi kakor se to navadno
dogaja slovenskim pesnikom, ki
so res pesniki. V Ameriki je tudi
v tem oziru drugače — ne sicer
v vsakem slučaju, kajti tudi A-
merika ima stradalajo umetnike,
ali recimo toliko, da je bil Riley
poštena izjema.

Vest iz Indianapolisu se namreč
glasi, da je Riley zapustil \$250.-
000 premoženja, katerega si je bil
pridobil s pesnikovanjem. Rileyu
se torej ni ravno slabo godilo, in
ker je živel 65 let, je vsekakor ži-
vel normalno življenje in dočkal
normalno starost, kakoršne do
danes še ni dočkal noben sloven-
ski pesnik, kateri je bil kaj prida.
Nikakor ne smemo trdit, da je bil
Riley kak grabež, ki je pesniko-
val samo za denar. Omenili smo
malo prej, da je bil on svojeglav
pesnik, ki si ni pustil od nikogar
diktrirati svojih proizvodov. Ri-
ley je ustvarjal lepa pesniška de-
la, ki so vlekla in zato so jih za-

Photo by American Press Association.

Zavezniška bojna črta na som-
škem bojišču v Franciji. Najhušji
boji se vrše med Thiepvalom in
Pozièresom, ki je zdaj v rokah
Angležev. Na sliki je tudi franco-
ski mortar (top). Francoska ar-
tilerija se je zadnje čase zelo iz-
popolnila.

ložniki radi kupovali. Ravno zato
je Riley pošteno zaslužil denar,
ki ga je dobil, in zato je tudi u-
stvaril veliko dobrota, česar bi ne
mogel ustvariti, ako bi mu šla tr-
da za eksistenco. Ako bi pesnik
samo zato pisal pesmi, da jih
spravi v denar, bi to ne bila več
umetnost, temveč trgovina, ki je
lahko ravno tako umazana kakor
trgovina z ničvrednimi medicina-
mi.

Ali Riley ni bil mož te vrste.
On je pesnikoval zaradi umetno-
sti, in ker so ljudje ljubili njeko-
ve pesmi, so mu plačali trud po-
zaslugi. Takih literatov imamo
več v Ameriki, imajo jih na An-
gleškem, Francoskem, v Nemčiji
in povsod, kjer je kulture narod,
ki ima smisel za literarno umet-
nost. Narodi, ki znajo ceniti du-
ševna dela svojih pisateljev, dra-
matikov in pesnikov, skrbijo, da
se njihovi ženj razvijajo do viš-
ke nemoteni od materialnih tež-
koč. Slovenci — žalibože — se še
ne moremo prištevat tsem narodu.
Mi navadno udrinamo z ve-
likim loparjem po naših dobrih
literatih, dokler živijo, in škodo-
željno se smejemo, ko ginejo v
najlepših letih gladi in pomanj-
kanja sploh. Potem pa, kadar po-
sinejo, odpremo oči in binavsko
kimamo: "Ja, ja, nekaj so pa le
naredili!" in brž kolektamo za
spomenik in nagrobni venec...

Riley je bil pesnik, katerega
je bila ameriško ljudstvo naklo-
njeno in hvaležno že ob času, ko
je bil živ. Zato je lahko umrl s
sladko zavestjo, da je zaslužil
več, kot pa samo hladen kamen
na svojem grobu.

Kapitalizem kot revolucionar.

Že več časa se pojavljajo v ka-
pitalističnih in drugih meščana-
skih listih vesti, ki vzpodbujajo
k novim izjemnim zakonom proti
socialni demokraciji in strokovne
mu gibanju. "Revolucionarne"
tendence delavskega gibanja so
oplašile te rešitelje države. Ne-
poučljivi kakor so že ti ljudje,
menijo, da bodo s starimi nasilni-
mi sredstvi potlačili ali pa ovi-
rali boj delavstva za osamosvo-
jitev, ne glede na to, da so že v ra-
znih kapitalističnih državah po-
goreli v tem oziru. Vso kapitali-
stično ozkosrčnost preveva misel:
ko bi se nam posrečilo le tem par
hujšakem zabraniti njih delo, po-
tem bi velike mase delavskega ra-
zreda zopet krenile na pot mir-
nega podvrženja pod nasilna sre-
datva kapitalističnega gospodar-
skega načina.

Če bi se res posrečilo udeležiti
vse pobožne želje predstavitev
kapitalizma ter iz njih ustvariti
zakonodajna in policijska dejan-
ja, bi se le-ti niti za las ne pribli-
žali svojemu cilju, po katerem ta-
ko vroče hrepenijo. Doživeli bi
kmalu še večje ogorčenje, kot ga
že itak ustvarja naravni gospo-
darski razvoj. Z elementarno silo
bi se osvobodilo gibanje proletari-
ata razlilo čez nove jezove ter bi
jih odplavilo. Kar temu gibanju
daje nepremagljivo moč, ni delo
mož in žen, ki izražajo hrepenen-
je kvišku stremeti mas in se
vsled tega uživalec kapitalizma
zde nemir vzbujajoči hujšak. Resnično revolucionarni element
je sam kapitalistični razvoj. Vsak,
ki je v njegovi službi, ki sodelu-
je na izpopolnjeni proizvodnjalnega
razvoja, je revolucionar, sveda
skoz in skoz nezaveden revolutio-
nar.

Na dveh pojavih se posebno ja-
sno kaže, kako revolucionarno u-
deležuje kapitalistični razvoj, ka-
ko si sam ustvarja predpogoje za
nedomestitev kapitalizma po soci-
alizmu, ter s tem povzroča nezog-
iben prevrat obstoječega drža-
vnega in družabnega reda v in-
teresu človeštva. Ena teh kapitali-
stičnih razvojnih tendenc sili na
združevanje posameznih obratov
v velike industrijske zveze, kar-
tele in truste, ki se morajo končno
steči v ogromni obrat z enotnim
vodstvom in enotnim nastavljan-
jem cen. Druga razvojna ten-
denca je diferenciranje dela do
izurjenja dela vse na en posamez-
en, vedno se ponavljajoč prijem,
vsled česar postane delavec samo
še velik sestaven del stroja.

Združevanje posameznih obrat-
ov ene obratne panoge v podjet-
je z enotnim vodstvom izključuje
popolnoma naprej preveliko več-
no prvotnih podjetnikov kot sa-
v kolikor niso postali samostojni
proizvajalnega razvoja. Iz njih
samostojne, razpolagajoče osebe
napravljajo samo prejemalce rent,
na kakem drugem polju. Še več:
industrijska zveza z enotnim vo-
dstvom popolnoma izključuje vsa-
ko tekmovalno, ki se ga vedno
hvalisa kot veliko prednost kap-
italističnega obratnega načina, kot
izvod vsakemu opravljenemu in te-
hničnemu napredku. Zboljjanje
strojnih naprav v takem velikem
obratu, ki ga more sedaj en kon-
kurent vsiliti drugemu, pride v
zastoj. Tako prihaja razvoj kap-
italističnega obrata do svojih naj-
skrajnejših posledic naravnost, ki
bi bil popoln, če ne bi drugi čini-
telji od svoje strani silili na izpo-
polnitev obratnega načina. Odlo-

čilno za cenitev kapitalizma pa
je, da ravno on v svojih, najviš-
je razvitih oblikah vsekakor sam
opravlja njemu lastnega činitelja
napredka. Z združevanjem indu-
strije v trustih odpade torej tudi
zadnji vzrok, ki zagovorniki ka-
pitalizma sedaj še navajajo kot
njemu koristnega.

Ko pa bo socializem stopil na
mesto kapitalizma, bodo vsi obra-
ti — veliki in majhni — prešli v
last skupnosti. Potem bo narašča-
joči individualni interes vseh o-
bratnih članov, ki so obenem kot
družabniki tudi uživalci obratnih
proizvodov, v višji meri nadome-
stil tekmovalno kot činitelj na-
predka. Torej že združitev v tru-
stih revolucionarno pripravlja so-
cializem.

Druga, v isti smeri učinkujoča
tendence kapitalizma je stremlje-
nje po vedno dalje — idočih delitvi
dela. V vseh ogromnih obratih na-
jrazličnejše vrste, v vseh deželah,
zlasti pa v Zedinjenih državah je
delitev dela že toliko napredova-
la, da je delo posameznih delav-
cev omejeno že na edine prijeme.
Za podjetnika, ali bolje rečeno,
za dividende požirajočega delni-
čarja ima to veliko prednost, da
mu pride delo ceneje in da vsled
tega raste nad vrednost. Kajti člo-
vek, ki izvaja vedno le en prijem,
postane končno v tem tako izur-
jen, da ga izvrši z manjšo močjo
v najkrajšem času. Valed tega se
torej pomnoži najvišja izmera nje
govga dela v gotovi dobi. Če-
tudi vsled tega narastejo delavčev-
vi prejemki, naraste še v mnogo
večji meri dobiček podjetnika ali
delničarja.

Do sem bi se še moglo spraviti
v skladje potek razvoja z intere-
som napredka človeštva sploh. To
da naraščanje zmognosti posame-
znih za posamezne primljaje ima
slabo nasprotno stran. Človek, ki
uro za uro, dan za dnevom in le-
to za letom opravlja vedno isti
prijem in to ob vedno napeti po-
zornosti, mora nujno končno po-
neumiti. Polagoma neha biti mi-
sleč človek ter postane samo ses-
tavni del stroja. Na tem kaj malo
izpreminja možnost duševnega u-
kvarjanja v dobi odnora. Skupni
učinek večnega ponavljanja ene-
ga prijema se ne more popraviti
v kratkih odmorih. Zato bi bili
potrebni čisto drugačni odmori
ter pogosta menjava v načinu za-
poslenja, oboje pogoji dela, ki jih
kapitalistični obrat ne bo dovolil.
Ni treba posebej poudarjati, da
tudi v tem slučaju prihaja interes
kapitala v nerazrešljivo naspro-
tje z interesi človeštva, kar ista-
ko sili v nadomestitev kapitaliz-
ma po socializmu.

Torej, naši cenjeni nasprotniki
lahko iz tega črpa jo nauk, da so
razmere, ki revolucionarno nje-
kujejo, da se kapitalizem po svo-
jih lastnih razvojnih tendencah
poganja dalje, tako, da mora kre-
čno z naravno nujnostjo preiti v
socializem. Mi socialisti samo po-
janzujemo ta proces, ter ga sku-
šamo z zavestnim in smotrnim de-
lom pospešiti in spraviti do dobe-
ga konca v prid človeštva.

DOPISI.

Livingston, Ill.
Tu se dela le dva do tri dni
teden, torej ne hodite sem za de-
lom. — Lansko leto smo vsa-
li konzumno društvo z 110 člani,
danes jih imamo 184. Računamo
samo aktivne člane, kajti kateri
odstopili, ker so šli za delom
drušani, so se jim izplačale delni-
ce in dividende. Konzumno dru-
štvo bode sradilo svoje posloje.
Denar so vložili ali posodili člani
na 4 odstotne obresti; večina
so vplačali po \$25.00, pa tudi več
do \$500.00. Loto smo kupili od E.
M. W. of A. Samo posloje za to-
govino bo stalo \$4650.00. Kar bo
še drugega treba zraven, ni v tej
vsoti vračunano. Z gradnjo se na-
čne takoj, ker mora biti dovršena
v 75 dneh. — Tukaj je nekaj o-
trok bolnih (mislim, da so za pa-
ralizo, ker so bolni na natič, kar
je bilo opisano v Prosveti). Vira-
je nek mali Amerikaneec umrl
za to boleznijo.

Vročino imamo prav občutno,
toplometer kaže v senci 98 stopinj.
Z bratskim pozdravom.

John Muvin.

Cleveland, O.

Sicer sem pravzaprav še no-
nec v tem mestu, vendar pam-
zasledujem vse tukajšnje dogo-
ke in znamenitosti, kakor tudi
mišljenje rojakov. Dobi se fine
možake, dobe se pa tudi taki, ki
sami ne vedo kaj in pri čem da
so.

Neki dan stopim v slovenski sa-
loon in pokličem vrek piva. Ni-
sem se brisal za nikogar niti o-
govarjal nikogar v saloonu. Ka-
pristopi k meni nek nepoznan
rojak in me vpraša: "Ti, kaj
en 'pipel' pa si?" Mislim je pa-
reči, kake vrste človek da sem.
Jaz, ne bodi len, mu odgovorim.
da sem Francos. Da ste ga videli,
kak obraz je naredil! Takoj na
pa je vzrojil: "Kaj ti boš mene
norca imel!" "Ne bodi čuden,"
mu pravim, "saj vendar sliši-
da šovrim slovensko, kakor šil-
"Jaz le hočem vedeti," rojak
možakar naprej, "si li Kralj
Čič, Krašovec, ali kaj." "Slo-
nec sem, kot ti, pa nič drugega,"
mu odgovorim. — Stvar sama
sebi ni kaj tako zelo zanimiva,
ali karakteristična je za mišljenje
maršikakega tukajšnjega rojaka.

Nekoč sem se vstavl pred pre-
nom C. A., da posledam, da k-
so gospodje polentariji že prišli
če bodo že kmalu zavzeli moj
stni kraj. Mino privede trije me-
deniči, katerih nisem poznal in
den teh se oglaš: "Strele v
C. A. in tistega, ki jo gleda!"
Lu bi mu dal eno klotofu!"
da če bi bil fant vedel, kaj sem
o C. A. jaz mislim, bi bil pač do-
gode sovori.

Mi v tej deželi res uživamo
svobode, kot smo jo imeli v A-
strij in tudi živimo morda nek-
boljšo, ker v nasprotnem slučaju
bi bili v Avstriji ostali, ali pa
se bili tje vrnili. S tem pa ni
no, da bi morali za kos kruha
ga tu imamo, biti v Ameriki
brezpogojno hvaležni, kakor
še C. A. Saj si moramo ta kos
ha vendar pošteno in kravno
služiti! Iz tega tudi še ne
da ne bi smeli opozarjati ro-
kov na različne pomanjkljivosti
ki se pojavljajo pri administraci-
ji in upravlji te dežele. Kot da
državlani stremijo bi morali
tem, da se te napake odpravijo
odpraviti jih moremo le, če
poznamo.

Kar se tiče pa pogreth stvar-
kter list C. A. predhaja Pro-
sveti, naj bi najprej pomenila
svojim prašom. N. pr. "Pot
razpotjem," bila je priobčena
"Nar. Vestniku," pozneje pa
C. A. Tudi povest Kralj Monte
bila je priobčena že prej, kar
je priobčila C. A. in sicer
"Slov. Narod," v Ljubljani
vest "Graf Monte Cristo" bila
pred leti priobčena v grozili-
di. Zakaj C. A. ni takrat
dala svojim čitateljem, da
pogreto stvar?

Andrej Kodre.

Evropska vojna, mehiške in inozemske vesti.

(Nadaljevanje iz prve strani)

smo napredovali na pobočju kriha šte. 304. Na desnem bregu so bili artilerijski dvoboji zadnji noč v okolišču Thiamonta. Odbili so več napadov sovražnih posadk. Severno od Somme smo zrušili na tla dva sovražna aeroplana, tretji je pa začel sleti v zraku in je kmalu padel. V ponedeljek smo izstrelili francoski biplan nad trdnjavo Souville (pred Verdunom).

(Istočno bojišče) — Poizvedujejo posadke maršala Hindenburga so prodrele v ruske pozicije zapadno od Rige in jih uničile. Sovražne patrulje so povečale svoje delovanje. Naši letalci so napadli z bombami vojaški vlak sovražnika na železnici Dvinsk-Plock. Daleje so nemški artilerijski dvoboji bombardirali ruske položaje v Pogorjelcih, kjer so stali vojaški vlaki. Istočno od Koropčea so bili lokalni boji. Tri ruske divizije so zadnji noč napadle našo črto južnoistočno od Gorodishev (fronta Baranovič), toda napade smo odbili. Na enem mestu smo s protinapadom posneli sovražnika nazaj v zakope. Tam smo zajeli 80 mož in vplenili strojno puško. Severozapadno od Berestovica je naš topniški ostenj odbil vse ruske napade. V protinapadu smo vjeli sto mož in vplenili dve strojni puški.

Rusko poročilo.

Petrograd, 27. jul. — V okolici Kemerna so Nemci po artilerijski preparaciji vprizorili dva napada in skoraj bi bili potisnili nazaj našo prednjo črto, ali naš topniški ostenj jih je prisilil, da so se umaknili; zapustili so večje število mrtvih in ranjenih. V tem boju so imeli Nemci eksplozivne kroglice in trgajoče granate. Severnozapadno od Baranovičev se je vršila huda artilerijska bitka z lokalnimi spopadi med frontnimi črtami. V tej bitki so naše posadke sempatije napredovale. Šest sovražnih letalcev je vršilo 32 bomb na postajo v Gamiri in enajst letalcev je vršilo 71 bomb na postajo v Pogorjelcih. Južnozapadno od Baranovičev, pri vasi Vonsk, je sovražna četa prekoračila reko Šara in se blizu našemu omrežju, ali naši topovi in puške so Nemce hitro odpodile nazaj čez reko. V okolici reke Slovonke so naše čete povečini na levem bregu in pritiskajo na umikajočim se sovražnikom, ki imajo velike izgube. Vjeli smo 4000 mož in 63 častnikov ter vplenili šest topov, pet strojnih pušk, 12 zabojev municije in več drugega materiala. Vjetniki se še vedno množijo.

(Kavkazsko bojišče) — V torek so naše vrle čete pod vodstvom generala Udeničina osvojile Erzincan po kratkem boju. Z zavzetjem tega mesta je okupacija turške Armenije dovršena. Car je včeraj poslal telegram slavnemu poveljniku kavkazske armade v Tiflisu, v kateri je izrekel častitke ruski armadi na lepem uspehu.

Avstrijsko poročilo.

Dunaj, 27. julija. — Vsi ruski napadi v Volhliniji, ki so se vršili pri Rojčih, južno od Lutaka in severno od Ludačovke, so bili odbiti. Zajeli smo sto vjetnikov in vplenili dve strojni puški. V Galiciji, južno od Leśnrova smo se umaknili nazaj za Boldurko pred premočjo sovražnika. Pri Radziwiłowi na gališki meji in na glavni črti v smeri proti Lembergu so Rusi s svojimi artilerijskimi napadi dosegli le neznatne uspehe.

Italijansko poročilo.

Rim, 27. julija. — V dolini Ladrina in v okolišču Boreole je naša artilerija streljala na sovražne čete, ki so bile na pohodu. Na gori Cimone smo odbili dva močna protinapada in naše čete so se na delu, da poistijo sovražnika iz zornega pobočja te gore v smeri proti Tenezzi. Na planjavah Azazio smo utrdili naše nove pozicije. V dolini Trevisiola so naši letalci bombardirali sovražne položaje v Bellamonte. V Karnskih Alpah je naša artilerija bombardirala avstrijske tovarnike na cesti čez goro Croce di Comelico. Sovražna artilerija je obstreljevala vasi v dolini Degano in pobila nekaj civilistov. Na soški fronti ni bilo nič posebnega. Poroka se nam, da se Avstriji poslužujejo eksplozivnih krogel za puške v vedno večji množini.

Turško poročilo.

Carigrad, 27. jul. — Istočno od Kermanshaha na perzijski fronti ni nobenih izprememb. Ruske čete so bile prešnane iz Revandusa proti istoku čez mejo. Sovražni oddelki na našem centru in na levem krilu, ki so se spopadli z našimi patruljami, so bili vrženi nazaj. Na egipčanski fronti, severno in južnozapadno od Katie, to je trideset milj od Sueškega prekopa, so naše protirajoče čete razpršile sovražno kavalerijo in ji prizadale mnogo izgub. Počeladah smo jih spoznali, da so bili Avstraleci.

Nemci trdijo, da so potopili angleško drednatko.

Berlin, 27. jul. — (Brezlično v Sayville) Nemška submarinka je 20. julija zadela z dvema torpedoma britško drednatko nedaleč od Orkney Islands. Tako naznanja nemška admiraliteta.

London, 27. jul. — Z ozirom na sornje poročila iz Berlina odgovarja angleška admiraliteta: "Severno od Škotakega je sovražna submarinka napadla našo majhno pomožno križarko dne 20. julija, toda torpeda je šel mimo brez vsake škode."

Šest belgijskih civilistov ustreljenih.

London, 27. jul. — Routerjeva agencija poroča iz Amsterdama, da so nemške militaristične oblasti v Belgiji dale ustreliti šest civilistov v Ghentu zaradi "veležadej". Poročilo se dalje glasi, da so Nemci odpeljali 7000 mož, 2000 žena in 150 otrok iz belgijskega mesta Roubaix v Nemčijo, kjer bodo morali opravljati delo na polju. Mesto Brusel mora plačati pet milijonov mark globe, ker je ljudstvo demonstriralo na belgijski narodni praznik zadnji petek in še posebej zato, ker je prirejal burne ovacije kardinalu Mercierju, ko se je vozil po ulicah.

Živila smejo na Poljsko.

London, 27. julija. — Ameriški poslanik Walter Hines Page je poslal pismo predsedniku Wilsonu, v katerem naznanja, da je angleška vlada dovolila odpošiljanje živil iz Amerike na Poljsko, kjer gospodarijo avstro-nemške armade. Dovoljenje pa je pod pogojem, da to stvar izvršuje posebna neutralna komisija, katero naj imenuje predsednik Wilson, in če se poslanih živil ne dotakne avstro-nemška armada. Angleška vlada je namreč še vedno v dvomih, da bi Nemčija dovolila dopreva živila samo civilistom, temveč da jih bo porabila za vojake.

Rumunska sopot straži?

Rotterdam, 27. jul. — Iz Duma ja in Berlina prihajajo privatna poročila, da so tam prepričani o nastopu novega sovražnika — Rumunske, ki bo baje začela z vojno na strani entente proti centralnim silam. Valed tega koraka Rumunske vlada v Berlinu in na Dunaju velika poparjenost.

(Te vesti se ponavljajo že eno leto in vsakokrat se taka vest pokaže kot raca. Rumunska morda pojde v vojno, toda šele potem, ko bo dotična država tako tepena, da se ne bo mogla ganiti, kadar jo napade Rumunska.)

Ingredi v angleškem parlamentu.

London, 27. jul. — Včeraj so se vršili burni izjedi v nižji zbornici zaradi položaja na Irskem. Izgrede je začel irski nacionalist Lawrence Ginnel, ki je ostro napadel vlado vsled zavlačevanja "home rula". Predsednik zbornice ga je takoj izključil od zborovanja, a tedaj je pa nastalo splošno vpitje in razsrajanje na irski strani, da je moral predsednik suspendirati zborovanje.

Križi in tešave našo milico.

San Antonio, 27. jul. — Čikaški ki in ostali illinoiški polki so sicer srečno preboleli "vročinsko bolezen", ki jih je tepla na maršu zadnji torek in zdaj se marljivo urijo v streljanju po navodilu ekspertov iz regularne armade, ali prišle so druge nadlože. Zdjaj jih "pamajo" s škodljivo hrano, pravzaprav s pokvarjenim mesom in z jabolkim "zomom", ki ga dobivajo v škatljah. Čikaški "fantje" se posebno jezijo nad jabolkim "zomom". Ta prekliani "zos" jih je mnogo zastrupil, da zdaj leže v bolnišnicah.

Vojaki so se seveda spominili, da niso prešli, in so takoj orsuzirali delegacijo in jo poslali na višje mesto z zahtevo, da jim naj dajo pošteno, zdravo hrano, če jim že dajejo jesti. Vodstvo armade je ukazalo preiskavo in kapitan, dr. Blatt, ki je vodil preiskavo, je izjavil, da je hrana taka, da je ne sme uživati nihče, kdor kaj drži do svojega zdravja. Saržent, ki vodi okrho živl za vojake, je bil pa hud in je prisegal, da to ni res. "Ta hrana ni ka pa!" je odrezal dr. Blatt. "Jazik za zob!" je zarežal saržent. Tedaj se je oglasil prostak Harry Johnson iz Chicago rekoč: "Ako imata stric Sam boljše jedi za moše, ki je pustil doma ženo in otroke in ki je pustil službo, da se zdaj klati po tem močvirju, tedaj imam jaz drugačno sodbo o vojakovanju v ameriški armadi!" Nato je saržent udaril po mizi in napil: "Odnah aretirajte tega šlovaka in ga zaprite v stražarnico!" Johnsona so odpeljali in pri tem je ostalo.

Tako se godi našim miličarjem na mehiški meji.

Milicariji silijo domov.

San Antoni, 27. jul. — Glavni stan armade v Fort Sam Houstonu dobi povprečno vsak dan 1500 prošelj od milicarjev, ki prosijo, da bi bili odpušteni iz vojaške službe. Več sto prošelj je že ugodeno. Veliko prošelj je tudi prišlo od mater, žen in sester milicarjev, ki apelirajo za svoje, da bi šli domov.

Vila je vsak dan enkrat "topen".

Chihuahua City, 27. jul. — Vila je bil včeraj topen pri Hacienda des Estrellas, kakor poroča sen. Arrieta. Tri Villini četaši so bili ubiti v praski.

Ameriške vesti.

(Nadaljevanje iz prve strani)

New York, 27. julija. — James Smith, pomožni državni pravdnik trdi, da so v enem samem policijskem distriktu v osemnajstih mesecih pred 1. julijem nakolotali 50 tisoč dolarjev podkupnine (graffa). Podkupnino so jemali od gospodarjev hiš sreha. Podkupnino je pet policajev.

Kansas City, Kans., 27. julija. — Štiriletna Elizabeta Good, stanujoča na 804 West South Street v Independence, je bila nevarno ranjena, ko se je igrala s sosedovimi otroci.

Otroci so prišli do nabitega samokresa in se igrali z njim. Naenkrat se je samokres sprožil in kroglica je zadela štiriletno Elizabeto v prsa.

Pittsburgh, Pa., 27. julija. — Dvanajstletni Jerome Jones, stanujoč na 2214 Tasgart St., je ustrelil z zarjavelim samokresom dvanajstletno Mildred Sibert. Deček je kupil samokres za pet centov in ni vedel, da je nabit.

V šali je nameril samokres na svojo prijateljico, s katero se je igral vsaki dan in sprožil. Mildred je zakričala in se zgrudila na tla. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je po preteku nekaj ur umrla.

Deček je zbežal domov in očetu pripovedoval s solzami v očeh, kaj se mu je dogodilo. Oče je izročil dečka policiji, da uvede preiskavo.

New York, 27. julija. — Otroška paraliza vsaki dan zahteva žrtve in danes se ne more reči, kdaj bo te kuše konec. Do torka je obolelo za paralizno 3,016 otrok in 650 jih je umrlo.

Seattle, Wash., 27. julija. — Žalostne posledice prohibicije so se pokazale, ko je policija hotela pregledati skladišče lekarnarja Logan Billingsleyja, da išče v njem žganje. Ko je Japonce Hiro, ki služi za hišpca v lekarni, videl policajev bližati se skladišču, je nanje odpril ogenj, ker je mislil, da so tatovi. Prišla je bitka na življenje in smrt, v kateri sta bila Japonce Hiro in policajski saržent John Weddin smrtno zadeta, policajski šofer Robert Wiley pa težko ranjen.

Zakaj?

Zato, ker so fanatiki glasovali za prohibicijo.

Oklahoma City, Okla., 27. julija. — Trgovski del mesteca v Castillonu, Okla., je večinoma razjeda požar. Škode na poslopih in blagu je \$25,000.

New York, 27. julija. — Uloge v poštini hranilnici v juniju so znašale nad \$3,800,000.

Ringling, Okla., 27. julija. — Jim Smith in Robert Nabors sta se spila, kdo bo kanidiral za šerifa v demokratični stranki. Tekom prepira je Smith potegnil samokres in ustrelil Naborsa.

Naznanila in vabila.

La Salle, Ill.

Društva Triglav, Sokol, Jutranga Zora S. N. P. J. in samostojno podporno društvo Edinost se vdeležo razvija zastave bratskega društva "Zavednost" šte. 59 v De Pue. Ker se bodo premonije vršile v hladnem gozdu bi tem potom opozarjal vse članse zgoraj omenjenih društev in sploh vse Slovence in Slovence, da ne zamudijo te redke prilike. Toraj v nedeljo dne 30. julija ob deveti uri zjutraj se snidemo pri sobratu Spionilerju od koder se odpeljemo z specialno karo ter domača godba nas spremlja na že omenjeno slavnost.

Odbor.

Irvin, Pa.

Poročam vam, da se je pripetila velika nesreča v rovu, ki je last Pittsburgh & Westmoreland Gas Coal Co. v Claridu, Pa.

V nedeljo dne 16. julija so šli "bos" in šest Slovencev na delo, da bi v tako zvanem "slope" nekaj popravili strop in postavili nekaj novih "timberjev." Nič hudega sluteči so delali, ko se naenkrat vsuše nanje kamenje, ter vse razen enega podsuje. Slovence S. Sislara je pobilo do smrti, dva smrtno nevarno drugo pa težko.

Z bratskim pozdravom
Martin Raspet.

VABILO NA VESELICO

pri otvoritvi dvorane, katero priredi društvo "Prosveta" šte. 106 S. N. P. J. v Imperial, Pa. dne 4. septembra t. l.

Društvo bo pričakovalo druga društva na kolodvoru ob 8:30 in 10:45 min. zjutraj na Imperial, Pa.

Po obhodu sledi otvoritev dvorane in nastop raznih govornikov. Potem pa ples in vesela zabava. Društvo bo spremljalo bratska društva na kolodvoru ob 4:10 in 7:35 min. zvečer.

Na svidenje dne 4. septembra v Imperial, Pa.!

(X)

Ignac Mushetz.

ZAPOMNITE SI! Dopol, član, ki društvo naznanila in vesti in vsi drugi speli in poročila, ki so tišjeje novice, ter sploh vse, kar je v zvezi z uredništvom, naj se pošlje na sledeči naslov:

"PROSVETA",

(Uredniški oddelček),

3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Naročnina, oglaševanje, spremembe naslovov, pritožbe glede nerednega delovanja lista, poročila nastopnih gledalcev, denar za oglaševanje in vse druge denarne pošiljave, ter sploh vse, kar je v zvezi z upravitelstvom, naj se pošlje na sledeči naslov:

"PROSVETA",

(Upraviški oddelček),

3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Ako te storita, tedaj pride vsaka posilna stvar takoj v prave roke brez vsake zamude. Če torej pošlješ, da je povsod točnost, drži se tega!

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA išče zastopnike za "Prosveto".

Kdor hoče stalno potovati po svoji državi ali v tujem krogu za dnevnik "Prosveta", nabirati naročnino in oglaševanje, naj se javi takoj na upravitelstvo "Prosvete" na pogoje.

Zdjaj je čas za pridobivanje naročnikov med člani jednote in nečlani. Rojaki se zanimajo za dnevnik, za delavski dnevnik, in zato ne bodo imeli zastopniki posebnega truda, samo če se količjak po brigajo.

Kdor hoče sraven in organizirati nova društva za našo jednoto, dobi posebno nagrado. Torej na delo! Polje je široko!

Naslov za ponudbe:

"PROSVETA"

(Upraviški oddelček)

3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik: John Vogrič, box 214, LaSalle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, b. 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Josef Kuhelj, 9469 Ewing ave. S. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Telefonska Lawndale 4635.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADEORNI ODESEK:

Jose Ambrožič, 351 box, Canonburg, Pa.
Paul Berger, 741—1st St., La Salle, Ill.
F. S. Tauchar, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.

POROTNI ODESEK:

Anton Hraat, 811 95th Ave., New Duluth, Minn.
Anton Peterlin, 6307 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Jose Radišek, 679 box, Smithton, Pa.
Rudolf Pletershek, 436 box, Bridgeville, Pa.
Albina Hočevar, 18 Beard ave., Detroit, Mich.

UREDNIK "PROSVETE"

Jose Zavertnik, 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI IZDAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair ave., Cleveland, Ohio.
Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja na predsednika nadzornega odbora Jose Ambrožiču.

Zadeve preprijljive vsebine predsedniku porotnega odbora, A. Hraatu.

Vse druge stvari, ki imajo stik z "Prosveto", izvemši spremembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa "Prosveti", 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

V LA SALLE

je naprodaj dobro ideja gostilna z dvorano. Proda se radi odhoda iz mesta. Natančneje se poizve pri lastniku. Jos. Mesojedec, 1301 Main St., La Salle, Ill.
(49, 50, 51, 52, 53, 54.)

UGODNA PRILIKA.

Na prodaj je dva nadstropna hiša na 5 ulici blizu slovenske cerkve. Stavbišče (lota) meri 30x120. Poslopje je sezidano iz opeke, 6 sob zgoraj in 6 sob je spredaj, poleg je velik hlev, v pritličju so tri velike sobe. Pekarna za kruh, zelo ugodna prilika za Slovence ali Hrvat. Ulica je tlakovana in plačana. Cena \$7,500.00. Nekaj je treba takoj plačati ostalo pa se plača na lahke obroke. Nasprotno je trgovina z grocerijo in mesnici.

Proda se vsled bolezni in starosti lastnika. Ako katerega vesel naj se izglasi pro W. S. Mason, na 602 First St., La Salle, Ill.
(7-27, 8-4, 8-11, 8-18.)

Za vsebino oglasov ni odgovorno ne uredništvo ne upravitelstvo.

KAKO JE UMRL AVSTRIJSKI PRESTOLONASLEDNIK CESARJEVIČ RUDOLF?

to nam opisuje vesezanimiva knjiga:

ŽIVLJENJE NA AVSTRISKEM DVORU

V Avstriji je prepovedana, Zakaj? Ker je najti v njej vse intimnosti, ki so se dogajale na avstrijskem dvoru. Knjiga je tiskana na najfinem papirju, obsega 144 strani ter tri slike na posebnem papirju, cesarice Elizabete, cesarjeviča Rudolfa in nekretno baronice Vetsere, ljubimke slednjega.

Cena knjige s poštino vred 75c.

Naročila je nasloviti na:

SLOVENSKA KNJIGARNA, BOX 1611, NEW YORK, N. Y.

Naročite se na dnevnik "PROSVETA"

Najboljši slovenski dnevnik v Zd. državah. List prinaša dnevno dobro, podužljive članki, novice iz starega kraja in Amerike, sploh celoga sveta, zanimive romane in sabavno štivo.

Naročnina stane za celo leto \$3.00, pol leta \$1.50 za Zd. države. Za naročnike izven Zd. držav, izvenmši Canada, stane za celo leto \$4.50, za pol leta \$2.25. Ravnotako stane za celo leto \$4.50 in pol leta \$2.25 v mestu Chicago in So. Chicago.

Imena, naslove in naročnino pošiljajte na sledeči naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Vse pošilne denarne nakaznice — Money Order, bančne draft ške se naj naslovi na "Prosveto" S. N. P. J. Ne rabite osebnih imen!

Naši zastopniki so društveni tajniki.

Vse nadaljše pojasnila daje drage volje upravitelstvo "Prosvete".

De Giorgi Broutch,
Lad. Tesar.
To pojasnilo naj velja vsem,
so naročili kose in jih še niso p